

| نام و نام خانوادگی | عنوان رساله                                                                       | استاد/اساتید راهنما      | استاد/اساتید مشاور         |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|----------------------------|
| مینو شفایی         | اصول طراحی فضاهای آموزشی کودکان ۳ تا ۶ ساله با رویکرد ارتقای خلاقیت آنان در ایران | دکتر نقره کار- دکتر مظفر | دکتر صالح- دکتر افضل حسینی |

## چکیده:

در سال های اخیر، جمعیت قابل توجه کودکان در ایران، توجه ویژه ای را به مساله آموزش و پرورش کودکان موجب شده است. آموزش و پرورش گاهی به طور مستقیم و گاه به طور غیر مستقیم از طریق تاثیر محیط ساخته شده (فضای آموزشی) بر کودک صورت می گیرد. متأسفانه در ایران، اکثر مدارس و مهد کودک ها در فضاهای فاقد طراحی مناسبند و با در فضاهایی با کاربری غیر آموزشی مثل خانه تاسیس می گردند. تحقیق حاضر با تاکید بر بهره گیری از قابلیت های محیطی موثر بر ذهن و رفتار انسان، در صدد دستیابی به ایده های طراحی فضاهای ویژه کودکان (مانند مهد کودک ها) برای کودکان ۳ تا ۶ ساله ایرانی با رویکرد ارتقای خلاقیت آنان است. ادبیات موضوع نشان می دهد که خلاقیت با تنوع محیط نسبت مستقیم دارد. به عبارت دیگر، تنوع و گونه گونی محیط کالبدی بر فرایند خلاقیت تأثیر مثبت دارد، زیرا تنوع محیط ناظر بر تکامل تدریجی خلاقیت ذهنی است. بنابراین، می توان اصول طراحی مهد کودک ها را بر اساس ایجاد تنوع به گونه ای وضع نمود که از طریق افزایش کنجکاوی، تخیل و انگیزش کودک برای بازی منجر به ارتقای خلاقیت کودک گردد.

در پژوهش حاضر، بر پایه تلفیق نظریات مرتبط با موضوع تحقیق، از روش تحقیق پیمایشی با زمینه بانی و تحلیل داده ها بر اساس آمار توصیفی - استنباطی استفاده شده است. این تحقیق شامل چند مرحله است. در مرحله اول، نگرش منجی از مریان مهدهای کودک به عمل آمد. نمونه گیری به صورت خوشه ای تصادفی و با ۲۱۹ نفر انجام شد. متغیرهای تاثیر گذار با روش آمار توصیفی (تحلیل عاملی) استخراج شد و رابطه عوامل مذکور به صورت مدلی خطی طرح ریزی شد. مدل مذکور، ضمن بررسی رابطه و میزان تاثیر عوامل بر یکدیگر، با روش تحلیل مسیر اصلاح شد. بر اساس مدل حاصل، فرضیه های تحقیق مورد تحلیل قرار گرفت و درستی آن ها تأیید شد. در مرحله بعدی، برای اطمینان از درستی مدل پیشنهادی و فرضیه های تحقیق، در مورد آن از صاحب نظران و متخصصان در دو رشته معماری و روانشناسی کودک، نگرش منجی شد. در این مرحله، نمونه در دسترس (اتفاقی-تصادفی) با حجم ۷۱ نفر، انتخاب شد. نتیجه نگرش

سنجی متخصصان، مدل و فرضیه های تحقیق را مورد تایید قرار داد. در مرحله دیگر، نتایج سه مرحله اخیر به صورت شکل های ساده ای ترسیم شد و از کودکان ۳ تا ۶ ساله در مورد اشکال مذکور نظر خواهی شد. نمونه گیری در مرحله اخیر به روش خوشه ای تصادفی، با حجم ۴۵ نفر انجام گردید. داده های مراحل مختلف تحقیق، با توجه به آزمون باز-پاسخ متخصصان و آزمون نظر سنجی کودکان، تجزیه و تحلیل شد. نتایج تحقیق، شامل اصول طراحی فضاهای آموزشی کودکان مانند مهد کودک ها و فضاهای کمک آموزشی آنان خواهد بود و می تواند به ارتقای انگیزش و ارتقای خلاقیت کودکان ایرانی منجر گردد.